

3. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/64/2022> (дата звернення: 08.04.2024)
4. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2136-20>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників : Закон України від 12.05.2022 № 2253-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2253-20>
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин : Закон України від 01.07.2022 № 2352-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2352-20>
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань : Закон України від 22.11.2023 № 3494-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3494-20>

Христич І. О.

кандидат економічних наук, доцент

НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса

НАПрН України

e-mail: khrystych.inna@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС
ПЕРЕМІЩЕННЯ В АВТОТРАНСПОРТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ³**

Військова агресія з боку Росії, яка розпочалася 24 лютого 2022 р., призвела до того, що суттєво збільшилися потоки переміщення водіїв та пасажирів автомобільним транспортом. При цьому збільшився цей потік відразу після введення режиму воєнного стану [1], який зараз продовжено до 13 травня 2024 р. Воєнний стан – це особливий правовий режим, який запроваджують на території держави у зв'язку із збройною агресією і небезпекою територіальній цілісності. Зрозуміло, що введення воєнного

---

³ Тези наукового повідомлення підготовлено у межах розробки фундаментальної теми дослідження «Стратегія запобігання правопорушенням у сфері дорожнього руху та експлуатації транспорту в Україні» відділу кримінологічних досліджень НДІ ВПЗ ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України (номер держ. реєстр. в УкрІНТЕІ 0120U10561).

стану передбачає також обмеження певних конституційних прав та свобод людини і громадянина. При цьому такий правовий режим не має дискримінаційного характеру, адже має на меті не обмеження, а забезпечення прав та свобод громадян. Важливо зрозуміти, що дані обмеження носять серйозний характер та покликані забезпечити пришвидшення зупинки збройної агресії на території країни. Їх ознаки становлять собою певні фактичні та юридичні наслідки для здійснення правових інтересів відповідних суб'єктів.

Наприклад, особливий режим в'їзду та виїзду на деяких територіях, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, обмеження руху транспортних засобів на певних територіях, запровадження комендантської години. В умовах воєнного стану, підвищеної загрози для життя та здоров'я звичайних громадян було доцільним прийняття законопроекту від 15.03.2022 № 7147, що розширив повноваження поліції, надав більше підстав для зупинки транспортного засобу, перевірки документів, розширив повноваження щодо застосування поліцейських заходів, а також для використання спеціальних засобів, які використовуються в роботі поліцейського, що в свою чергу допомагають боротися з можливими кримінальними правопорушеннями, які можуть виникати на підґрунті війни, який 30 квітня 2022 р. підписав Президент України [2]. Зрозуміло, що в умовах воєнного стану в будь-якій країні буде присутній фактор обмеження певної категорії прав та свобод людини.

Як зазначають Моца А.А., Моца В.В.: «Права людини в умовах війни – це невід'ємна від прогресивного сучасного соціуму цінність; вона виступає ключовим об'єктом конституційного і нормативно-правового регулювання, що є безумовною функцією національного законодавства. Під час озброєного конфлікту пріоритетність дотримання прав людини є не лише свідченням досягнення високого рівня демократії у державі, ступеня

розвиненості суспільства, а й індикатором визнання громадян найвищою соціальною цінністю, національним пріоритетом» [3, с. 282].

О.В. Скрипнюк, вважає, що: «обмеження прав і свобод людини – це передбачений Конституцією та законами України режим тимчасового загального або конкретно-індивідуального призупинення чи звуження обсягу визначених і гарантованих Основним Законом прав і свобод в інтересах забезпечення прав інших людей, а також забезпечення національної безпеки й оборони України» [4, с. 6].

Захист прав та свобод людини є однією з основних функцій правоохоронних органів, зокрема поліції. Однак, при застосуванні поліцейських заходів можуть виникати ситуації, коли ці заходи стають причиною порушення прав людини. Тому важливо знайти баланс між діями поліції та захистом прав та свобод людини.

Під час воєнного стану для учасників дорожнього руху стає складним дотримання права на свободу пересування в межах країни та поза нею. Зрозуміло, що це право водіїв та пасажирів порушується. Так розміщення на дорогах блокпостів і перевірка на них громадян і транспортних засобів істотно порушує право водіїв та пасажирів на вільне переміщення по території країни. Хоча на цих постах цілодобово здійснюються заходи щодо дотримання порядку особливого режиму проїзду транспортних засобів, їх перевірка з метою виявлення осіб, причетних до протиправної діяльності в інтересах ворога тощо.

Сутність та зміст поняття воєнний стан регламентується як нормами вітчизняного так й міжнародного права, в яких йде мова про те, що основоположні права людини і громадянина не можуть бути обмежені навіть у період дії воєнного стану. Адже без їх забезпечення і гарантування неможливим є існування людини і держави у правовому демократичному полі, а також статусу держави на міжнародній арені.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02.2022 № 2102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text//>
2. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t222123?ed=2022_03_15#Text//
3. Моца А.А., Моца В.В. Права людини в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*, № 4 (22). С. 280-291.
4. Скрипнюк О. В. Конституційно-правове регулювання обмеження прав і свобод людини й громадянина в Україні. *Публічне право*, № 3, 2011. С. 5-11.

Шерстюк С. В.

кандидат економічних наук, доцент
Державний біотехнологічний університет
e-mail: svitlashka2906@btu.kharkiv.ua

ОРЕНДА ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ У ПОСТІЙНОМУ КОРИСТУВАННІ, В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до ст. 78 Земельного кодексу України (далі - ЗКУ) право власності на землю – це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками [1].

Згідно зі ст. 92 ЗКУ право постійного користування земельною ділянкою – це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.

Передача земельної ділянки, що знаходиться в постійному користуванні, в оренду є неможливою, оскільки постійні користувачі позбавлені такої можливості в силу закону.

Також зазначимо, що укладення договору емфітевзису в цьому разі також неможливе. Оскільки, відповідно до ст. 1021 ЗКУ право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських